

Westen for Leibak (2)

Af Knud Madsen Nielsen, Vestervig

Jubilæet

Jeg glemmer aldrig den dag, min bedstefar havde 70 års jubilæum som strandfoged. Det var jo en stor dag og et meget sjældent jubilæum, da det ikke er mange forundt at bestride et embede i 70 år.

Det forudsætter jo, at man får embedet som meget ung, og dernæst bliver tussegammel, og de to kriterier opfyldte min bedstefar til fulde.

Der kom mange gratulanter hele dagen igennem, således også politimester Gautier fra Hurup. Min bedstefar havde været sengeliggende i flere år, men hovedet fejlede ikke noget. Mens politimesteren var der kom Niels Iversen på besøg. Politimesteren vidste ikke, at Niels var uklar i hovedet, og hilste pænt på ham og spurgte til helbredet og hvor gammel han nu var, og Niels Iversen svarede, at han var en 17 - 18 år, til mesters store overraskelse. Derefter vendte Niels sig om og fik øje på bedstefar og udbrød »How, der ligger hun sgu«. Endnu mere overrasket blev politimesteren, da bedstefars bror, Niels Madsen, kom på besøg kort tid efter. Han var også strandfoged men fuldstændig senil. Han stak lige hovedet ind ad døren og råbte« hvad klokkeslet skal vi være ved kirken?«. Da politimesteren ville vide, hvad han dog ville i kirken, svarede han, at »det var i då, at bror Christian sku begraves«, og han havde da tænkt sig at møde op i kirken. Da han talte så højt, at bedstefar kunne høre hvad han sagde, hvæsedede »afdøde« »Åe, hold da kjæft fo satan«. Niels Madsen havde jo set, at alle flage- ne i byen var oppe, og var også blevet fortalt, at det var i forbindelse med bedstefar, men havde så i løbet af dagen glemt den virkelige årsag.

Bedstefar hørte ikke ret godt, han var næsten døv, og da han den dag led af for megen luft i tarmene, lod han den have fri udblæsning under dynen af og til. Selv kunne han jo ikke høre noget, og regnede så med, at det kunne vi

Niels Christensen med en turist.

andre heller ikke, men det var nu slet ikke tilfældet. Når der kom en rumlende lyd, smilede han uskyldigt sit »politimester smil« som vi kaldte det. Udtrykket stammer fra engang en af hans tjenestepiger havde beklaget sig til min mor over ham. Politimesteren kom af og til på besøg hos ham, og som pigen forklarede »Når han sidder inde i æ stow ve æ politimester, ligner han en ræn ængel å grinner, så vi ka si al hans tænd, men når han kommer ud i æ kykken til vi ajer, så ligner han æ dæwel«.

Politimesteren besøgte ofte min bedstefar, og han var på cykel. Derfor gav han sig god tid under besøget, inden han skulle ud på hjemturen til Hurup. Således også på jubilæumsdagen. Det har nok trættet den gamle med det lange besøg. Da politimesteren endelig tog afsked, gik Sonja og jeg med ham ud i køkkenet, og der fortalte han os, at gamle Madsen måtte huske forkert, da de ved gennemgangen af journaler havde set, at han kun havde været strandfoged i 69 år, men Madsen var jo en gammel mand, og havde sikkert glædet sig meget til dagen, så indenfor etaten var de blevet enige om, ikke at tage den glæde fra ham.

Niels Christensen med døtrene Kathrine, f.: 12/4 1920 -
d.: 7/6 1995. Marie, f.: 14/8 1915 - d.: 17/7 1993.

Nå ja, det kunne vi jo ikke sige så meget til, og pludselig råber bedstefar inde fra sin stue, han kunne jo ikke høre at vi talte sammen: »Nå endelig gik han, det var han også længe om«. Jeg så lidt ulykkelig på mester, men han smilede blot og blinkede til mig.

Min bedstefar levede et år mere, og kunne så fejre de 70 år som embedsmand, men det gik stille af.

Inden Niels Iversen blev syg, kunne det om sommeren ske, at han gik og kiggede på sit hus i flere dage, og indgående betragtede døre og vinduer, og sa vidste vi, at han havde »til hoveds« at få malet, men da han altid havde god tid, og tog alting med en knusende ro, kunne der gå uger inden han fik begyndt, men når det så skete, kunne han godt tage natten med. Det var ikke noget særsyn, at se ham svinge penselen over midnat en lys sommernat.

Julen tilbragte han altid hos sin datter, Kathrine, som boede i Svankjær, og der døde han så pludselig en 2. juledag.

Da han blev kørt hjem til byen, gik de fleste af beboerne ned til »Æ brejning« for at følge ham hjem gennem byen. Det er en ældgammel skik som bruges, når en fra byen dør udenbys, og skal køres hjem. Det var en bitterlig kold dag med blæst og tøsne, og vi frøs alle bravt,

mens vi ventede på ligvognen, som åbenbart var forsinket. Folk stod og talte om, hvor den mon kunne blive af, hvortil en af de ældre bemærkede »ja, ja, men Niels hår væt en kvarter i båg etter hele hans lyw og det vil han åbenbart ek law om po, heller ikke nu.«

Kirstine og Peter Pedersen

Nabo til min bedstefar boede Peter og Kirstine Pedersen. De havde i sin tid købt bedstefars gamle hus, da han byggede sit nye hus »Klitbo« i 1921. Det gamle hus var et af de første huse, der blev bygget i Lyngby, og der var et ret stort jordtilliggende til det.

Dette gamle hus brændte sidst i 20'erne lige før jul. Det skete under julebagningen, som foregik i den gamle murede ovn. Ovnens må have været utæt, for det var fra den branden opstod. De fik så bygget et nyt hus på tomten af det gamle og boede der i mange år, inden de flyttede til Svankær.

Hos dem boede i mange år Peters gamle mor, Maren, som blev langt op i 90'erne.

Peter var karl hos min bedstefar et stykke tid, og mens han var der, var det at han blev forlovet med Kirstine. Da de så blev gift, var det de købte det gamle hus. De fik mange gode år sammen. Nok var de som så mange andre på den tid ret fattige, men de holdt gennem årene meget af hinanden, og forstod at få lidt til at slå til, og de satte en ære i at svare enhver sit.

Peter var en af byens vognmænd, og havde til det brug to heste. Han kørte strandingstømmer hjem fra havet, ligesom han kørte grus op fra stranden. De havde et par køer og en hel del får, og selv om der hørte megen jord til ejendommen, var det ret begrænset hvad landbruget kunne kaste af sig, da der jo er forskel på tdr. land og tdr. hartkorn, og der var ikke mange skæpper af det sidste.

Peter havde også hyren med at køre fisken fra Lyngby til Bedsted Station, og mange år senere fik han kørslen med skolebørn til Svankjær skole. Til det brug anvendte han en gammel charabanc som han byggede et hus eller kaleche på af strandingstømmer og sække. Køretøjet vakte ret stor opsigt, når der kom fremmede til byen og så den befording. Det var kun de

mindste børn som blev befordret til skole, og de var i hvert fald glade for vognen.

Da Peter skulle køre fisken helt til Bedsted Station, var det jo en lang tur frem og tilbage, som tog meget af hans tid. Han besluttede derfor at vove sig ud på det dybe vand ved at købe en lastbil der var godt brugt, og som af samme årsag kunne købes billigt. Det var den første bil der kom til Lyngby.

Den bil voldte ham uendelig mange kvaler, for Peter havde ikke begreb om mekanik, og det var tilsyneladende en betingelse, for at kunne få nogensomhelst gavn af køretøjet.

Det var meget sjældent bilen kunne startes uden besvær, men her havde han god hjælp af Jens Pedersen, som havde mere forstand på maskineriet. Når han havde fået den igang, fulgte han gerne med til Bedsted, da den jo da helst også skulle startes der. Når de var for udadgående, skulle de standse ved butikken

Kirstine Pedersen, datter af Lars Kruse. Han var født den 28/5 1851 og døde den 22/8 1914. Kirstine blev født den 10/9 1888 og døde den 10/10 1968. Peter blev født den 23/10 1897 og døde den 23/2 1983.

for at få fragtbrevene med, da far sad hjemme og skrev dem. Han kunne så se ud ad kontorvinduet når de var på vej, og gik så ud med brevene. En aften drønedede de forbi uden at vise tegn til at ville stoppe, og far vinkede med fragtbrevene og råbte stop, stop. Jens Pedersen stak et kulsort hoved ud ad bilvinduet og råbte »Do ka wal fo satan went, te vi for hold po æ lort« og så var de forbi. Langt nede ad vejen fik de så held til at standse skidtet, som nu ikke kunne bremse mere, og fik fragtbrevene med sig. Peter blev snart ked af bilen, og afhændede den igen. Det gik alligevel bedre med hestene.

Peter var nogle gange opstillet til sognerådsvalgene, og selv om han kørte vælgerne gratis til valgstedet, fik han kun en to tre stemmer, hvad der må have været bittert. Det er klart, at han altid var sikker på to stemmer, men han havde vel håbet på en del flere med den gode service han gav på valgdagen, men sådan skulle det ikke være. Nu skal hertil retfærdigvis indskydes, at Peter havde en bror i Istrup, som også opstillede til valget, og han sad i sognerådet i mange år. Familien og dennes venner har derfor nok betænkt denne bror med deres stemmer, således at i det mindste han kom ind. Ved at sprede stemmerne mellem to var slet ingen blevet valgt.

Peter var naturligvis skuffet over valgresultatet, og syntes vel det var flovt, når det stod at læse i avisen.

Det kan jeg selv tale med om. Engang da der var valg til menighedsrådet, kom min nabo Ferdinand Møller om til mig, og spurgte om jeg ville lade mig opstille til valget. Det ville jeg bestemt ikke, men da han forklarede mig, at det var en formssag at få listen fyldt ud, fordi der var fredsvalg, altså ingen afstemning de første på listen kom i rådet efter nummerorden, og da jeg stod sidst på listen skrev jeg under, vel vidende at der var mange flere kandidater end pladser i menighedsrådet. Så skete der det, at der kom en liste mere, og at der derfor skulle være kampvalg med afstemning og det hele. Det var noget der næsten aldrig skete og hverken min kone eller jeg gik til valg. Da valgresultatet senere kom i avisen, stod der, at jeg havde opnået een stemme. Samme dag kom

Stoffer grinende ind i butikken og gratulerede med valgresultatet, men sagde dog i den forbindelse, at det var mærkeligt at min kone ikke havde stemt på mig heller. Den ene stemme skulle så være min egen.

Både Kirstine og Peter var missionske. Tit når der var møde holdt Peter en tale til opbygelse for især vi unge mennesker, og Kirstine sad så og klemte en lille tåre af rørelse.

Der var intet missionshus i Lyngby, men Peters havde ladet bygge en stor stue i deres gamle stald, og den var blevet indviet af præsten som missionsstue. Der blev så alle møder og missionsuger holdt. Det lå Kirstine meget på sinde, at vi kom til møderne alle unge. Det gjorde vi også for det meste, men i missionsugen blev det næsten for meget af det gode med så mange aftener i træk-. Så kunne det godt hænde, at vi snød en aften eller to, men det blev altid påtalt ved første lejlighed.

Vi holdt meget af at sidde om aftenen hos bedstefar og spille kort.

Det var en ret uskyldig fornøjelse, men tit gjorde Kirstine sig ærinde derom, og snøftede lidt over vores ugudelighed.

Således kom hun derover en søndag sidst på eftermiddagen, hvor vi var godt igang med at spille hjerterfri. Hun sagde, at vi havde meget bedre af at gå i kirke en søndag i stedet for at synde ved kortene, og vi forsikrede, som sandt var, at vi havde været i kirke om eftermiddagen. Det troede hun nu ikke rigtigt på, og for at prøve os, ville hun vide om vi kun fortælle hende om, hvilke salmer der var blevet sunget, eller i det mindste blot een af dem. Nu var der blevet sunget »Som hønen klukker mindelig«, og en af mine kammerater udbrød, lad navnet være glemt, »Ja, vi sang den her »Kluk, Kluk, skreg hønen i haven«, og at Kirstine så opgivende på os, er der vel intet at sige til, når man betænker, at næste linie i den opgivne »salme« lyder »Poul sprang omkring og slog sig på maven«. Nå, men det smagte da altid lidt af fugl.

Peter Krogh

I et af de første huse i byen boede Peter Krogh og hans kone Kirstine.

Peter Krogh

Peter Krogh var født 4. juli 1863 i Tåbel ved Vestervig, og hans forældre var mellem de første indbyggere, som flyttede til Lyngby. Ved den store drukneulykke i 1885 skulle Peter have været med på havet, men da der var et vigtigt ærinde, som skulle besørges tog hans gamle far, som forlængst var holdt op med at fiske på havet i stedet for. Og han druknede sammen med de andre i båden. Peter Krogh var gift to gange, Med sin første kone, Dorthea, f. 17/1 1860 og død 16/10 1925, fik han to sønner Christian (Lassen) og Christoffer (Stoffer). Peter Krogh nåede at holde sølvbryllup med Dorthea inden han blev enkemand. Han giftede sig senere med en pige fra Mors, Kristine, født 25/12 1860, og død den 10/8 1951. Det var lige ved, at han nåede at fejre sølvbryllup med Kirstine også. De var begyndt at samle æg og andre sager ind til festen, da Peter ret pludseligt døde. Jeg husker ham kun som en gammel mand med langt fuldskæg, og en hat, hvor skyggen var slået ned og pulden klemt op. Han

Lyngbyfolk uden for Lars Kruses hus, som ses til venstre. Huset er forlængst væk. Mændene er forreste række fra venstre: thøger Kruse, Chr. Lassen, laurits Iversen, Thorvald Iversen, min far Alfred Nielsen, Niels Iversen. Bagerste række: Terkild Iversen, Josef Josefsen, Niels Sørensen, Josef A. Sørensen (Jas), Peter Svendsen, gl. Chr. Sørensen, Thøger Iversen og Iver Møller fra Svankjær.

gik og syslede med lidt biavl. Bistaderne havde han nede på agrene i en lille køkkenhave, hvor der var et par ribsbuske, og hvor han dyrkede lidt grønsager.

I udhuset havde han en røgeovn, hvor han røg skinker og fisk for folk, og han var berømt viden om for sin dygtighed til at røge. Han brugte hede og lyngtørv til røgen, og smagen var fantastisk god. Peter var heller ikke god til at skrive, som de fleste andre gamle dengang. Vi morede os en hel del over en seddel, han sendte op til læreren sammen med en skinke, hvorpå han havde skrevet »Det koster en kone«.

Deres hus var malet i nogle mørke skumle farver, og dette i forbindelse med at høje træer voksede tæt uden for vinduerne gjorde, at der var så dystert inde hos dem. De opholdt sig næsten altid i soveværelset, hvor sengene stod i forlængelse af hinanden op mod den ene væg. De havde også et bord og stole derinde. Desuden havde de to store stuer, og i den østre af

dem, sad Kirstine ofte ved sin spinderok. Hun kartede og spandt uld for folk, og hun strikkede også en hel del for andre. Ulden drøjede hun med hårene fra deres store langhårede hund »Kora«, som nåede den for en hund anseelige alder af 17 år. Mange ville gerne have hundehår i vanterne, (jeg har selv ejet et par) så »Kora« blev derfor ofte klippet. Det kunne den bestemt ikke lide, og selv om den ellers var en skikkelig fyr, ville den snappe når den skulle af med pelsen, og så fik den bundet et bredt stykke bånd om snuden.

Peter Krogh havde mange gamle ting i sit hus, men hvis han ikke syntes de var gamle nok, kunne han godt finde på at male f.eks. »anno 1658« eller lignende på et skab eller andet stykke møbel, så så det jo ud af mere.

Han var strandfoged i Lyngby Strandlen sammen med Niels Iversen og bedstefar. De var alle højt til års, og Peter Krogh havde sin sønnesøn, Niels, til at passe stranden for sig i flere år. De tre strandfogeder enedes meget dårligt.

De syntes hver for sig, at de to andre ikke lavede en døjt, og at det kun var vedkommende selv, der bestilte noget og fik stranden passet ordentligt. Når de skulle lægge strandingstømeret ud i numre til auktionen, gik det ikke stille af. Det var nu mest bedstefar og Niels Iversen der galede op, Peter Krogh var mere stille, men kunne dog også godt få noget brokket af sig. Han trissede gerne hjem efter en flaske mjød, som han selv havde lavet af honning, og det dæmpede så gemytterne for en stund.

Peter kunne mange ældgamle viser med mange vers, og han ville gerne synge dem. Det gjorde han således engang ved et missionsmøde, han bad om lov til at synge en gammel sang, til stor fortrydelse for bedstefar, der også gerne ville optræde. Da sangen var slut, sagde Peter, at den var 150 år, hvortil bedstefar vrisse, »at det ku jen sgu tydelig høre«.

Peter kunne godt lide at fortælle fra gammel tid. Om hvordan man i hans barndom hentede sand ved havet og strøede ud på gulvene til højtiderne. Om julemorgen, hvor hans mor bagte en sigtekage med en saltet ål indeni. Imens blev børnene liggende i deres seng og hyggede sig, mens moderen tændte op i ovnen med lyng. Maden blev serveret på sengen, og alle, også børnene fik en dram til. Senere på dagen, kom de så i deres pæne tøj, og hele familien gik til kirke i Svankjær. Peter Krogh var meget overtroisk, men vel ikke mere end alle de andre gamle på hans alder. Han troede på både nisser og trolde og ellefolk. For slet ikke at tale om spøgelse og andet godtfolk.

En dag, da der blev ringet hjem fra havet om, at der var drevet et lig i land, skulle min bror, løbe ned til Peter for at fortælle ham det. Da han kom ind ad døren sagde Peter, inden min bror fik åbnet munden »Jeg ved godt hvad du kommer for at fortælle mig, du kom til mit hus allerede for flere dage siden, men jeg kunne kun høre det, ikke se dig, så jeg ved godt, at du kommer for at fortælle om et lig.

Karl Josefsen

Karl Josefsen blev født den 12. Juni 1869, vistnok på Salling, og han døde i Lyngby den 29. marts 1957.

Hans kone Johanne blev født den 15. september 1853 og hun døde i Lyngby den 1ste juli 1940.

Johanne må være født i Agger, da Lyngby først blev grundlagt i 1864, og hendes far, Søren Willadsen var én af tilflytterne. Johán som hun kaldtes, var en festlig og bramfri dame. Jeg mindes tydeligt, når hun kom ind i butikken for at handle. Dengang stod der en lille beholder på disken med sirup i, og under hanen var anbragt en underkop, som siruppen kunne dryppe ned i. Om sommeren skete det jo, at en flue hang fast i siruppen, og når Johán opdagede det udbrød hun: »Oh fanden Alfred, der æ falden en flyw ner i æ sjærup, » hvorpå hun fiskede den op og suttede siruppen af den. Der var godt nok ikke meget flue tilbage, når hun var færdig. Vi børn samlede hugorme til hende, og dem tørrede hun for senere at spise dem, da det skulle hjælpe på mange dårligdomme.

Joháns far Søren Willadsen.

Det var ikke helt uden grund, at hun gerne ville have en redningsbåd til Lyngby, for engang proprietær Ifversen fra Lyngholm var ved havet i et forrygende uvejr, traf han Johán som gik dernede og græd.

Det blev han noget overrasket over, da han vidste, der skulle meget til at slå hende ud, men han fik dog ud af hende, at det var fordi Karl var på havet i det her »gussens vejle«. Ifversen trøstede hende så med, at Karl nok kom godt iland igen, hvorpå hun udbrød »Karl, skied da mæ ham, men æ ny boed, den er ikke assure-ret.« Det lød måske nok hårdt, men der var logik i det, for Karl kunne komme med redningsdamperen, men så mistede de deres nye uforsikrede båd og dermed deres eksistensgrundlag.

Karl Josefsen var en hyggelig rar gammel mand, som altid tog godt imod børn og de unge mennesker, som havde samlingssted der om aftenen. Han sad gerne og bødede garn mens han sang viser og fortalte historier fra sine unge dage, og det var ikke småting han havde oplevet. Han havde været med en kinafarer og var blevet skudt i det ene ben, og kuglen sad der endnu, vi kunne selv se det, men vi kunne nu ingenting se.

Det var hyggeligt at sidde i hans lille halv-mørke stue, som blev oplyst af en petroleumslampe, som hang under bjælken. Det var knap så hyggeligt når vi skulle hjem, og var blevet godt fodret med spøgelseshistorier. Engang i en fremmed havn havde han været på besøg hos en ung kone, da manden pludselig kom hjem. Karl Josefsen sprang nøgen ud ad vinduet og gemte sig i en stor tønde, som stod på kajen. Mens han sad der, blev låget sømmet fast, for tønden skulle ombord i et skib. Karl Josefsen kiggede ud ad spunshullet og opdagede en tyr, som stod lige foran ham. Det lykkedes ham at få fat i halen på den, og så tog pokker ved den, og den slæbte af med både Karl og tønden. Uden for byen gav han slip, og det lykkedes ham at komme ud af tønden og hjem til sit skib. Ja, sådan sagde han.

Karl Josefsen var også ravsliber, og vi unger kunne gerne hjælpe ham med at skrabe ravet med et stykke glas. Han udstillede det i et vin-

Karl Josefsen og hans barnebarn, Johanne.

due og solgte det til sommergæsterne, som altid lagde mærke til hans hus, fordi han havde malet dørene på en original måde. Han var også den lykkelige ejer af en ægte "Stradivarius". Den havde han megen fornøjelse af. Især de sommeraftener, hvor vejret var så godt, at Hohlenberg spillede udendørs på, sin grammofofon, for at imponere naboerne, så stillede Karl Josefsen sig uden for huset, og filede løs på violinen, som gav nogle skrækkelige toner fra sig. Hohlenberg blev gerne så rasende, at han gik ind. Karl Josefsen var en dygtig fisker, som altid var først på havet. Da han blev gammel tog han gerne de helt unge drenge med i bådelauget, indtil de fik hyre andetsteds. Når de lå ude med sildegarnene, var det til tider så koldt, at han havde rimfrost i skægget, men han ville have »æ mårsøm« med. (»Mårsøm« kræver vist en oversættelse. Når sildene gik i garnene »sømmede« de og det var mest i aftenskumringen eller i daggryet, og om morgenen kaldtes det morgensom eller altså på dialekt »mårsøm«.

Han blev meget døv efterhånden, og fik nogle øredråber til at hælde i ørerne. Dem drak han nu i varmt vand i stedet for, for det var indefra det skulle gøre godt og hans »gjæw dreng« Fritz fik også nogle slurke, for det skulle tages i tide. Fritz kunne overtale ham til alt. Bla. til at købe sig en stor raket til nytår. Fritz var for lille til selv at fyre den af, så den gamle

satte den i en flaske ud i bryggerset og tændte den. Den hvæsedede op under loftet og eksploderede lige ved øret af den gamle. Fritz blev så forskrækket, at han sked bukserne fulde.

Andrea og Christian Sørensen

En af de ældste indbyggere i Lyngby som jeg selv har kendt, var gamle Christian Sørensen. Jeg kan huske ham tydeligt, men det er kun i små glimt. Laust og jeg solgte ham således engang en pose »blommer« for en 5 øre, men vi havde puttet sten i posen. Det opdagede han inden betalingen fandt sted, så der blev ikke noget ud af handelen. Chr. Sørensen var soldat i Kongens By da Christiansborg slot brændte i 1884, og han var sammen med alle de andre orlogsgaster med til at slæbe inventar ud af slottet og ned på slotspladsen. Chr. Sørensen boede hos sin søstersøn, Niels Sørensen sammen med søsteren Andrea, Niels Sørensen's kone Petra, og børnene Christian og Asta.

Gl. Chr. Sørensen var vel i lighed med de fleste på hans tid, vant til at få sig en hivert hver dag, det var ligesom noget der hørte sig til, og det var der heller ingen der tog anstød af tidligere. Men som årene gik blev det ikke så almindeligt mere, og efterhånden hørte det så absolut ikke til god tone, at drikke brændevin hver dag.

Det var ikke fordi de gamle som var vant til det tumlede fulde rundt, det var overhovedet ikke tilfældet, men brændevin hørte med til hverdagen.

Da Chr. Sørensen så på sine gamle dage boede hos Niels Sørensen sammen med søsteren kom der andre tider for ham på den måde. Niels Sørensen var ikke afholdsmand, det skal forstås således, at han godt kunne byde på et glas vin eller en øl i sit hjem, og også gerne selv drak et enkelt glas eller to ved en eller anden fest, men så ville han heller ikke have mere og gl. Chr. Sørensen skulle helst være ligeså, og det skulle hans skrappe søster Andrea nok se efter at han var. Det var nok heller ikke let for ham at få bud efter brændevin uden at nogen opdagede det for det kunne jo ikke købes i Lyngby, og så skulle een eller anden have bud med efter det i det skjulte. Men enkelte gange må det hel-

digvis have lykkedes for ham, for bedstefar har fortalt, at de ovre hos ham en formiddag opdagede at Chr. Sørensen med en timestid imellem tittede hen over en brink, som lå lidt nordøst for huset. De snakkede jo lidt om, hvad han havde der at lave så tit, og da han igen var væk, gik bedstefar hen til brinken og så, at han havde gemt en flaske rom der, men det nævnede han ikke for nogen dengang. Lad os håbe at Chr. Sørensen har haft en god dag.

Søsteren Andrea husker jeg heller ikke ret meget mere om, men jeg husker tydeligt den dag hun døde. Det var en varm og lummer august søndag, hvor der var sportsfest i Svanekjær. De fleste børn fra Lyngby var med til festen, men hen på eftermiddagen blev sydhimmelen helt blåsort, og tordenen begyndte at rumle.

Vi skyndte os derfor at cykle hjem inden uvejret kom over os, og da vi cyklede forbi Niels Sørensen's hus stod Andrea ude ved vejen og kiggede efter os. Hun var på vej over til

Andrea Sørensen.

Født 17/8 1866 - død 1/8 1943.

Petra Sørensen.
Født 9/4 1882 - død 22/9 1971.

Niels Sørensen.
Født 14/12 1888 - død 17/12 1957.

Peter og Kirstine for at besøge dem. Derovre blev hun ramt af en hjerneblødning og blev lagt ind i deres sengekammer. Doktoren blev tilkaldt, men han kunne ingenting gøre, hun døde kort tid efter. Båren oppe i redningshuset blev hentet, og den blev hun så båret hjem på.

Hendes søn Niels Sørensen, blev en kendt og agtet mand langs hele vestkysten. Han var i Redningsvæsenet, og afløste min bedstefar som opsynsmand for redningsstationen i Lyngby.

Det var ikke helt efter bedstefars hoved, da han ville have haft min far som afløser, så der var vistnok en del gnidninger i nogle år. Men sådan var det nu så tit, når nogen fik en stilling i Redningsvæsenet. For uanset hvem der fik stillingen, var der altid nogle andre, som også havde søgt og som nu følte sig forbigået.

I ægteskabet blev der to børn, Christian og Asta. Christian var en begavet fyr, han blev skibskaptajn. Asta var hvad der nu kaldes et mongolbarn. Christian kom tidligt ud at sejle med Skoleskibet Georg Stage og flyttede derfor fra Lyngby, inden jeg rigtig kan huske ham.

Asta legede vi børn meget med selv om hun var voksen, men det tænkte vi ikke over. Vi legede gerne skole, og når vi blev spurgt om, hvad $2 + 2$ var og vi så svarede fem, fik vi en knaldende lussing af »lærerinden« for det ville Asta altid være.

Hun havde gået i skole nogle uger, men det blev for besværligt for både læreren og hende. Dengang lavede børnene gymnastik udendørs hvorfor ribberne også var ude på legepladsen. En dag gik naboens arrige gedebuk på børnene, som flygtede op i ribberne i sikkerhed. De har sikkert drillet geden. Asta var for trind til at klatre derop, så geden gik til angreb på hende. Asta stod som en bokser og ventede på det rette øjeblik, og da det kom, smak hun geden en knyttet hånd lige i snuden, så den næsten gik i knæ, og den tog omgående flugten.

Asta var både stor og stærk.

Asta holdt meget af at besøge Anna Josefsen gift med hendes morbror Josef Nielsen. Anna var en bramfri dame, kunne hun binde Asta noget på ærmet så gjorde hun det gerne. Såle-

des bildte hun en dag Asta ind at Aastas gamle bedstemor, Andrea Sørensen skulle have en lille. Andrea var på vej op i firserne. Det skulle naturligvis være en hemmelighed, men Anna vidste udmærket, at Asta ikke kunne holde tæt.

Da Asta var kommet hjem igen gik hun et stykke tid og så hemmelighedsfuld ud, og til sidst udbrod hun "Bessemor, æ wed nøj om dæ«, og da Andrea så spurgte »jamen hwa wedder do da mi bette pieg«, svarede Asta »do ska hå en bette, det sejer faster Anna«, så blev den gamle virkelig vred og gik op og skældte Anna ud, men Anna svarede blot »Å Herreguj din gammel tosk, det ved folk sgu da er løwn«.

Det var også Anna der bildte Asta ind, at det snart var på tide, at hun blev gift, - jow si mi bette pieg, no er do bløwen 20 oer, så do hår æ åller te æ, men æ Goisen goer nok e mej te det. (Jo se min bette pige, nu er du blevet 20 år., så du har alderen til det, men æ Goisen går nok ikke med til det. (Goisen var en slags øgenavn som Aastas far havde, men et rigtigt øgenavn var det ikke, da hans familie i Agger hed det).

Asta blev fyr og flamme og gik straks hjem til bedstemoderen og fortalte om bryllupsplanerne og bankede samtidig hårdt i bordet og betonede, - at det kommer æ Gajsen ikke til at bestemme.

Da Aastas forældre engang skulle på besøg hos bekendte på Vilhelmsminde Mark, gik Asta op til faster Anna for at være hos hende til forældrene kom hjem. Anna ville vide hvor Petra og Niels Sørensen var henne, men det ville Asta af en eller anden grund ikke røbe. Når hun blev spurgt, rystede hun blot på hovedet og kneb læberne sammen. Anna blev ved med at udfritte hende og lovede til sidst hende kaffe og lagkage, som Asta holdt meget af, men det hjalp heller ikke. Anna satte lækkerierne frem på bordet og Asta betragtede den lækkerisultent og hvæsedede så arrigt: »Willeminnemak fo satan.«

Laurits Iversen

Laurits var bror til min morfar Iver Iversen, og blev født den 9. september 1877 i Lyngby, og han døde den 26. oktober 1954. Han var gift to gange og hans første kone, Katrine døde kun

Laurids med sin første kone, Katrine og børnene.

48 år gl. Hun blev født den 7. juni 1882 og døde den 9. oktober 1930. Der var vist ingen, som mente det var noget alvorligt hun fejlede, men hun skulle da på sygehuset. Min mor var ovre hos hende lige inden hun skulle afsted da var hun ved at give hønsene æde, og mente, at hun snart kom hjem igen, men sådan skulle det ikke være. De havde 4 små børn, så det var ikke nemt for Laurits at være alene med dem. Han giftede sig langt senere med Nicoline, som også var enke. Hun havde bla.a. en søn, Sigfred, som ikke var voksen, hvorfor han flyttede med hende til Lyngby. Nicoline blev født den 14. februar 1885, og hun døde den 18. marts 1954 i Lyngby.

Hos Laurits og Nicoline boede i min tidligste barndom et par gamle mennesker, Kåren Slej og Niels Slej, som var blind. Jeg husker, at han i godt vejr gik frem og tilbage uden for huset, og famlede sig frem med sin stok. Vi børn kunne dog ikke forstå, at han ikke kunne se, da han jo havde øjnene åbne. Kåren døde først, og hun stod lig i deres lade, lige over for vores soverkammervindue, hvad der forurolige-

Laurids Iversen.

Født 9/9 1877 - død 26/10 1954.

de mig meget. Far ville give mig 25 øre, hvis jeg, når det blev mørkt ville gå om til ladedøren og råbe; »Kom ud Kåren!« Jeg turde ikke, men ville dog gerne tjene pengene, hvorfor jeg flere gange om aftenen var ude i vores dør for at samle mod.

Det blev dog ikke til noget, da mor forbød

Min morbror Thøger Iversen og Thøger Kruse med deres nye cykler. Bemærk karbidlygterne.

Marie, Sigfred, Niccoline og Laurids.

mig at gøre det. Da jeg kommet i seng om aftenen, lød der pludselig en høj skrattende lyd uden for vinduet, og jeg for ind i stuen til mor, som sad alene. Kort efter kom far ind med 2 grydelåg i hånden, og så var jeg jo klar over, at det ikke var Kåren Slej som gik igen uden for.

Jeg var ofte med Nicoline nede på agrene for at flytte fårene da jeg var lille. Det var en vældig lang udflugt for mig. Hun smurte altid en madpakke til os inden vi gik. Laurids brummede gerne over, at vi skulle have mad med, men det tog Nicoline sig ikke af, og jeg syntes det var en naturlig ting til så lang en tur, som jeg dengang følte det var. Når vi så kom øst for byen, satte vi os på en brink og spiste mellem-madderne og drak kaffe af en skruetoldsflaske, mens vi kiggede på lammene.

Ved siden af fiskeriet, havde Laurids lidt landbrug. Når tærskemaskinen var hos dem, blev vi unger altid budt ind på kaffe som tak for hjælpen, som dog mest havde bestået af, at vi havde turet i halmen.

I gamle dage holdt de unge meget til hos Lauridses. bl. a. havde de husflidsskole i »æwæsterend« af hans hus, og da det blev almindeligt at have cykel, holdt man cykeløvelse på Lauridses toft.

Når julehandelen var overstået, kom han altid om og spurgte interesseret, om vi havde haft en god julehandel.

Engang under krigen bød jeg skarnsknægt ham på en pipe tobak d.v.s. det var indholdet

Fra venstre: Niccolines søster Karen Slej, Niels Slej, en ukendt, Niccoline, Laurids og en ukendt.

fra blyantspidseren han fik i piben, og da han tændte piben, slog der en vældig flamme ovenud af den, og Laurids udbrød henrykt »det er da nøj tobak der er brænd i«.

Engang i julen, havde mor rørt noget sennep sammen, som var så stærkt, at ingen kunne spise det, ja selv bedstefar fik tårer i øjene når han prøvede det. Da Laurids så kom på besøg, skulle han smage mors grisesylte, og han overhældte det med en tyk lag sennep. Mor var spændt på at se hans ansigtsudtryk, når han fik det i munden, men han »kramst slet e ajer« som mor skuffet bemærkede senere.

Når nogen døde i byen, stod de tit lig omme i Lauridses lade. Det var ikke alle, der brød sig om at have lig i huset, men Laurids og Nicoline

Drengen Sigfred mellem sine forældre. Pigen til venstre er søsteren Signe, gift Henriksen. Den unge døde helt ung.

ne havde ikke noget imod det, så det var mange, der i tidens løb blev stillet derind. Desværre var det lige over for vores sovekammervindue, og godt fodret med spøgelseshistorier hele livet, var jeg ikke dristig ved det, og far kunne godt finde på at gnide på ruden udefra og sige bøøhh.

Laurids var en rar mand. Han fiskede sammen med Carl Josefsen og Niels Iversen. Han var bådformand for redningsbåden en overgang.

Nytårsaften var hans store aften, da slog han rigtig gækken løs og tog for sig af de våde varer, men det var nok også en af de meget få aftener om året, om ikke den eneste, hvor han nød spiritus. Til gengæld gjorde han så noget ved den aften. Vi knægte som jo gik fra hus til hus den aften, holdt meget af, at blive budt ind til Laurids og Nicoline når vi havde skudt uden for vinduerne, for selv om vi ikke var helt voksne, blev vi alligevel budt på et glas vin, og det var vi jo meget benovede over. Laurids sad altid for bordenden og grinede og lavede skæg og ballade, han var jo i højt humør. Senere på aftenen gik han over til sin nabo, Jens Pedersen,

Til højre Anna Svendsen sammen med Anna Grønkjær, gift med Carl Josefsen, jun.

hvor han tilbragte aftenen med at synge, danse og drikke. En nytårsaften var han blevet så dingelvorn, at et par stykker fulgte ham hjem, da han efterhånden ikke var helt ung mere. Noline var lidt spids, da de kom anstigende med ham, men Laurids, som var glad og godt tilpas sagde til hende: »Nicco, altså, kom her hen å læ mæ kys dæ«.

Engang for mange år siden var Laurids sammen med nogle andre fra Lyngby med toget til Thisted, de var vel til dyrskue eller lignende. Dengang var der ikke toilet i togene, ligesom billetteringen foregik ude fra trinbrættet ind gennem vinduet. På hjemturen skulle Laurids lade vandet. Det var nok ikke så mærkeligt efter fortæringen i staden. Nu traf det sig så uheldigt, at der i samme kupé befandt sig en kone fra Svankjær som Laurids kendte godt, hun sad lige over for ham. Men da Laurids efterhånden ikke kunne holde sig længere, trak han vinduet ned og stod op på sædet, og idet han lod strålen gå ud ad vinduet, bemærkede han til konen: »Ja do kigger altså, men det er vees e føst gang te do sier såen jen«.

Under krigen havde en af tyskernes hunde skambidt et af Laurids får, og han gik ud på batteriet for at skælde dem ud. Desværre kunne de ikke forstå ham, hvorfor han blev nødt til at prøve med det tyske, og det kom efter sigende til at lyde således: »Der hunta, altså, har bæt i der nejerkjæb a mein fore« (Hunden har bidt i underkæben af mit får).

Da Laurids døde, købte Sigfred huset, og til husbestyrerinde fik han Anna Svendsen. Sigfred kørte grus op ved havet ligesom han kørte fisk op for os. Det var meget praktisk, da han tillige var signalmand, og derfor altid var tilstede på stranden, når vi kom ind.

Nu er det snart længe siden Anna og Sigfred holdt »sølvbryllup« som de kaldte det, dengang det var 25 år siden Anna kom i huset hos Sigfred. Da holdt de stor fest med mange gæster fra nær og fjern.

Zenta's gravøl

Laurids havde en lille kærlig hund ved navn Zenta, som alle i hjemmet holdt meget af. Da Laurids døde blev hunden naturligvis boende

hos Sigfred, som også holdt meget af den, men årene indhentede på et tidspunkt også Zenta, som måtte hjælpes ud af denne verden af dyrlægen. Det gik Sigfred meget på, og han sad inde for bordenden og græd sine vemodige tårer. Anna rådede ham til at tage en ordentlig dram for at dulme sorgen, og det gjorde han så, men selv efter flere dramme, ville tårerne ikke holde op med at rinde, nærmest tvært imod. Det kom nogle af de unge fiskere for øre. De gik så om til Sigfred for at han ikke skulle sidde alene med sorgen og for at vise deres deltagelse. Til det brug medbragte de nogle flasker, og det blev nødvendigt at hente forsyninger flere gange, inden stemningen blev bedre.

Sigfred levede af at køre grus op ved havet og sælge det til forskellige vognmænd, og da det lakkede mod enden med gravøllet, kom der netop en vognmand og skulle have et læs grus. Det traf sig så uheldigt, at Sigfred ikke havde mere på lager, men der var nok af det nede på stranden. Det skulle jo først køres op på oplagspladsen, men det mente Sigfred sig ikke i stand til på sådan en sorgens dag. De unge fiskere, som ikke havde sørget så længe som Sigfred, tilbød at køre hans traktor og vogn ned til havet og sørge for at få gruset kørt op til vognmanden. De læssede så Sigfred op i vognen og kørte afsted. Nede på stranden lagde de ham ved siden af vognen, mens de læssede den, og da den var fuld, lagde de Sigfred oven på læsset og kørte op til oplagspladsen, hvor vognmanden ventede. Vel ankommen dertil læssede de Sigfred af igen, mens gruset blev skovlet over i lastbilen, og da det var gjort, blev Sigfred igen lagt op i den tomme vogn og kørt hjem. Man skulle jo mene, at det havde været det nemmeste at have ladet ham blive hjemme, men det mente fiskerne ikke, han skulle med for at repræsentere firmaet.

Efter at jeg var frflyttet Lyngby, besøgte jeg altid Anna og Sigfred, når jeg var i byen. Således også et forår. Sigfred besværede sig over, at han havde så meget arbejde han skulle have gjort, han skulle f.eks. til at male hele huset udvendigt, hvad der var et større projekt. Til det bemærkede Anna: »Ja, ja, læ vos no si« (lad os nu se). Om efteråret hvor jeg igen besøgte

dem, spurgte jeg til, hvordan det var gået med maleriet, og Anna svarede: »Ja, han bløw da fær mæ æ hønshoel« (han blev da færdig med hønsehullet).

Dorthea og Peter Svendsen

Da Peter Svendsen kom til at kende Dorthea, eller Dorre, som hun altid blev kaldt, var han fødermester på en større gård, vistnok »Lyngholm«. Peter var en fin mand, når han var i Lyngby for at besøge Dorre. Han var i hvid jakke og skindhandsker, og det var ikke almindeligt der. Da de blev gift, slog de sig ned i Lyngby, hvor Peter blev signalmand. Det var et job, han passede meget pligttopfyldende. Af samme grund tilbragte han meget af sin tid i signalhuset, og det kom efterhånden til at hedde »Peter Svendsens hus«, men nu er det forlængst nedrevet.

Det skete af og til, at bådene havde »prajet damper« og havde byttet fisk for cigaretter og generer eller andet godt, og ved sådanne lejligheder, fik folk på stranden lov til at smage på varerne, naturligvis også signalmanden. Ved en sådan lejlighed havde Peter ikke holdt sig tilba-

Peter Svendsen.

Født 10/8 1875 - død 31/7 1949.

Dorthea Svendsen.

Født 13/2 1883 - død 25/6 1947.

ge, og da han skulle hjem, kom han og nogle flere op at køre på ladet af en lastbil. Da de nåede hjem til Peters hus, stod Dorre udenfor, og idet vognen bremsede op, faldt Peter forud af den. Han syntes jo nok, at ankomsten så lidt klodset og uheldigt ud, for han bemærkede til Dorre, at hun ikke skulle tro, at han var tabt bag af en vogn, men det indtryk havde hun da slet ikke fået af ham, »nej - nej, do wælt sgu lige i foer åen« bemærkede hun.

Jeg kom vældig godt ud af det med Dorre, og det skete af og til, at hun kom om til mig med en gryde krabbeklør, som hun havde kogt til mig, men hun var ikke så glad for mig, hvis Laust og jeg havde taget af hendes blommer. Hun havde et blommetræ der stod i læ for vinden på østsiden af huset. Det var ikke mange blommer træet bar, så det var altid let at se, hvis der gik svind i dem. Vi tog gerne nogle af dem inden de var helt modne, da vi ikke ville risikere at komme for sent. Hvis Dorre opdagede os ved blommetræet, blev hun virkelig vred, og engang råbte hun efter os: Hvis æ for fat på jer, så ská I fo hugget jer pys å po æ hægblok« (hvis jeg får fat på jer, skal I få hugget tissemanden af

*Albert Sørensen.
Født 31/7 1903 - død 11/1 1984.*

på huggeblokken). Så det må jo siges at være truende fremtidsudsigter for et par ungersvende.

En anden gang var vi også lidt på kant med Dorre. Vi manglede træ til et par sabler, hvorfor vi brækkede to spiller af Dorres havestakit, da de passede både i størrelse og form. Da jeg senere på dagen traf Dorre, fortalte hun mig, at nogle grimme drenge havde taget hendes spiller, og hvis jeg kunne finde dem til hende, skul-

*I midten af billedet Marinus Svendsen.
Født 25/11 1908 - død 17/2 1944.*

le jeg få kocht medisterpølse til middag hos hende.

Til alt held, havde vi endnu ikke været i gang med våbenfabrikationen, så jeg dukkede snart op med de forsvundne genstande, og indkasserede min belønning, men der er ingen tvivl om, at Dorre udmærket vidste, hvordan det hele hang sammen.

Hjemmeboende var sønnerne Albert og Marinus, men sidstnævnte døde allerede som 36 årig, så ham husker jeg ikke så meget om.

Albert kom som så mange andre store drenge ud at tjene på »æ land«. Jeg mener det var hos »Stuer Pe Kresten« i Morup Mølle. Drengen var naturligvis betænkelig ved at skulle forlade hjemmets trygge arne, og han tog afsked med bedstemoderen med følgende ord »fowal, gammelmor, no rejser æ for evig«. Men så galt gik det nu slet ikke, for efter få dages forløb, dukkede Albert op igen, da han nu havde fået nok af alt det landeri. Da han første gang skulle pløje, syntes Pe Kresten ikke at plovfurerne var lige nok, og han gjorde drengen opmærk-

Tante Bine fra Aalborg, barnet er ukendt.

Peter Svendsen med familie. Fra venstre Anna, Dorthea, Jens Peter, Albert, Marinus og Peter Svendsen.

som på det. Albert svarede, at hvis Pe Kresten ville slå nogle pinde i jorden og spænde snore ud som han kunne følge, så skulle han nok pløje snorlige.

Under krigen passede Albert en overgang en kiosk, der lå ved vejen ned til havet. Blandt kunderne var der naturligvis også tyskere, og Albert beklagede sig til far over, at de tyskere da var nogle mærkelige fyre, som ikke var til at forstå, »for kommer de ikke her og beder om »wust« (ost), og så mener de sgu pølse (Wurst)«.

Som nævnt passede Peter signaltjenesten meget pligttopfyldende, så han tilbragte meget tid ved havet, og ofte kom han slet ikke hjem i flere dage. Han havde en bænk, som han kunne sove på om natten. Det var vistnok mest når han var blevet uvenner med Dorre, at han foretrak den et stykke tid.

Han havde en søster i Aalborg, og engang ville sønnen, Marinus besøge tante Bine som hun kaldtes. Marinus var ikke så vant til det med at rejse, og slet ikke til en storby, så han fik min far med som ledsager.

Da de kom til Aalborg ville min far vide hvor tante Bine boede, men det vidste Marinus ikke, han kendte kun hendes navn. Nede ved havnen henvendte de sig i deres kvide til en mand og satte ham ind i situationen, og minsandten, han kendte tante Bine og vidste hvor hun boede, så det må siges at være et lykketræf.

I Svankjær

På den tid, da mine forældre var unge, kom en del af de unge mennesker fra Lyngby meget hos »æ bette Henriksen« som havde en landejendom vest for Svankjær. Ejendommen hedder nu »Lille Gadegaard«. Der var tit liv og glade dage, hvor man dansede og morede sig. Christian Lassen fra Lyngby blev senere gift med en af døtrene derfra. En aften hvor Lassen og nogle flere var på visit, var Lassen iført en ny stortrøje. I lommen havde han en pose bolcher, eller kræmmerhus »Brøsuksker,« som man sagde. Trøjen hængte han fra sig, men da han ville hjem, var der et stort hul i den ene side af trøjen. Bette Henriksen havde nemlig en stor sort hund, og da den åbenbart også kunne lide

Familien Henriksen. De to store drenge fra venstre Klaus Jensen og Niels Andersen. De øvrige fra venstre Jens, Ann Mari, Stinne, Sidsel Brandborg, Kesse, Niels Henriksen, Ingvar og næsten skjult Inger.

»brøsuksker«, havde den gnavet sig igennem til inderlommen, og havde ædt alle bolcherne.

I huset boede også sønnen »Kesse«. Han var altid »møj skæes«, d.v.s. fuld af spillopper. Engang havde han fået slæbt sin cykel op på taget, og da han cyklede ned, var han nær endt i brønden.

Hvis man skulle more sig i Svankjær, må man naturligvis også nævne »Haabet«, som vel nærmest må betegnes som et forsamlingshus med bevilling til at sælge kaffe og sodavand, men ikke alkoholiske drikke. I »Haabet« blev der spillet mange dilettantstykker med lokale medvirkende, og det trak altid mange mennesker til. Der var en hel del af de medvirkende som absolut havde komiske talenter, som f. eks. Henry Mikkelsen fra Svankjær og en anden som boede vistnok i Istrup. Hvad hans rigtige navn var, er jeg ikke helt klar over, men jeg mener det var Back. Et af dilettantstykkerne hed »Krage søger mage«, og der havde Chr. Skovsted en rolle som en ungkarl der gik hjemme på gården hos moderen. Da flere af hans venner var blevet gift gik han ind til moderen og replikken var: »Muer, æ wil osse hå en kuen«. (Mor jeg vil også have en kone), men Skovsted improviserede og sagde: »Muer, æ wil osse ha nøj kuen« til stor jubel fra publikum. I »Haabet« blev der også vist film fra Thisted Rejseblio, ligesom der var optræden af tryllekunstnere, hypnotisører og andre.

Naturligvis blev der også afholdt baller, og de var altid godt besøgt, især under krigen, da der var rigtig mange mennesker på egnen. Da de ikke kunne købe spiritus, medbragte de det selv, men værten Valdemar Sørensen solgte sodavand som kostede 50 øre stykket, og efter sigende kunne der også købes nogle af »dem gue«sodavand, som kostede 2 kr. stykket, men så skulle man vist være godt kendt. Der var så hældt en snaps i flasken.

I en tidligere periode, var »Afholdshjemmet« i Svankjær et meget søgt tilholdssted for ungdommen. Det var almindeligt at unge mennesker skulle melde sig i afholdsforeningen når de blev konfirmeret. Da min mor kort tid efter sin konfirmation tiltrådte sin første plads i »Mads-tedgaard«, var noget af det første husbonden sørgede for, at hun kom i afholdsforeningen. Om det var det som virkede hele hendes liv igennem, skal jeg ikke kunne sige, men hun var hele livet meget afholdende. Det kunne man bestemt ikke sige om alle medlemmerne som mødte op, ikke så få af dem medbragte, hvad de nu mente var nødvendigt til en glad aften, ikke mindst min far og Viggo Kruse. Viggo var forøvrigt fanebærer i foreningen, hvad han mange gange sidenhen i livet er blevet drillet med. Om de selv meldte sig ud af foreningen eller blev smidt ud, ved jeg ikke, men det sidste er nok det mest sandsynlige.

Bette Levinsen

Lige nord for vores have, lå der i min barndom et langt gammelt hus, som blev kaldt »Hannes Hus«. Det hed sådan efter konen, som boede i det. Bedstefar har fortalt mig, at der også var en ung mand i huset, men om det var Hannes søn ved jeg ikke. Han var så »vældig begavet« og ordnede folks skrivearbejde for dem. Han døde af tæring kun 18 år gammel.

Hanne var længe før min tid, men den næste ejer af huset, sagfører Levinsen kan jeg lige netop huske. Senere fik arkitekt Paaske huset, og han boede der hver sommer, indtil krigen kom, og huset blev ødelagt af tyskerne. Efter krigen blev det nedrevet. Det var i fars velmagtsdage, at Levinsen boede der, men det var nu mest dennes bror, »Bette Levinsen«, som efterlod sig

Hanne fra »Hannes Hus«.

de dybeste spor i byen. Sagføreren boede ikke selv så meget i huset, og da broderen holdt meget af det københavnske natteliv og i det hele taget alle livets goder, og ikke selv kunne betale for dem, blev han deporteret til Lyngby. Sagfører Levinsen var vel blevet ked af at betale hans regninger, og mente nok, at fristelserne i Lyngby ikke var så mangfoldige og dyre som i København.

En kort tid boede der en kvinde hos Bette Levinsen, hun hed Mathilde om de var gift, ved jeg ikke men skrap det var hun, og det kunne også gøres nødig.

En dag skulle naboen Jens Hummelse til Bedsted for at hente en ny kokkepige til Federspiels. Jens havde jo hest og vogn. Da der således var kørelejlighed ville far og Bette Levinsen med. Der var god plads i fjedervognen. De to sad bagi, og Jens oppe på bukken. Da de kom forbi Morup Mølle Kro, tog Bette Levinsen stolt en tændstiksæske op af lommen, og viste far, at der lå en tikroneseddel i den, som han havde stjålet fra Mathilde. Da de nu var ud for kroen og Bette Levinsen havde pen-

ge, ville han da gi et eller andet, og de gik ind for at hilse på Jessen. 10 kroner var jo mange penge.

Bette Levinsen sad og udmaledede for sig selv, hvordan kokkepigen som de skulle hente mon så ud og efterhånden som han forfriskede sig, blev han mere og mere sikker på, at det var en ren skønhed. Hun var jo da københavnerinde, og der var nu noget særligt over dem. De kom lidt for sent afsted, pengene skulle jo bruges først, så de havde lidt travlt, hvis de skulle komme til Bedsted før toget. Men Jens han sagde »h y y - yp« så langsomt som han nu talte, da de var kommet til vogns, og de rullede mod Bedsted. Far havde sat sig på bukken ved siden af Jens, og Bette Levinsen sad alene bagi. Da de kom til bakken ved Fuglsang, sagde Jens »p h r u - u h« til hestene, og da far spurgte, hvorfor han standsede sagde Jens »v i - s k a d a h a - L e v i n s e n - m e j«, og da far så sig tilbage, lå Bette Levinsen på vejen et godt stykke bagude. Han var faldet af vognen, uden de

Jens Hummelse.

Meget gammelt billede af Hannes Hus, hvor Bette Levinsen senere residerede.

straks havde set det. De fik ham dog bænket igen, og nåede også til Bedsted, netop som toget kom ind. Levinsen rettede på slipset og stillede sig an, spændt ventende på, at passagerene skulle stige ud. Der var kun een. En ældre bistert udseende dame, som haltede stærkt. Hun stiledede lige hen mod Bette Levinsen og spurgte ham, om der var vogn fra Lyngby, hvad han bestemte benægtede. De andre gav sig dog til kende, det var jo også strengt taget hende de var kørt for at hente.

De fik hende læsset på vognen og kørte mod Lyngby, men inden de var ude af Bedsted, sad kokkepigen og Bette Levinsen og skændtes højlydt, som om de havde kendt hinanden i årevis, og det fortsatte de med, til de fik afleveret damen.

Levinsen bød Jens og far på kaffe, og Mathilde fortalte stolt, at hun selv havde bagt kagerne. Levinsen var i dårligt humør, for da Mathilde ville vide, om kagerne var gode, svarede han »vi kan fanemig ikke æde dine jord og betonkager«, hvorpå Mathilde vrælende løb ud i køkkenet. Han holdt nogle vældige fester af og til. Der gik frasagn om hans haregilde flere år efter. Viggo, som var fanebærer i afholdsforeningen, var også med. Derfor havde Bette Levinsen digtet en sang som lød:

*Herr afholdsmand fane- og bagersvinger Viggo
Kruse af Lyngby*

*Når med fanen De har bragt det store afholdsfolk
til sejr,*

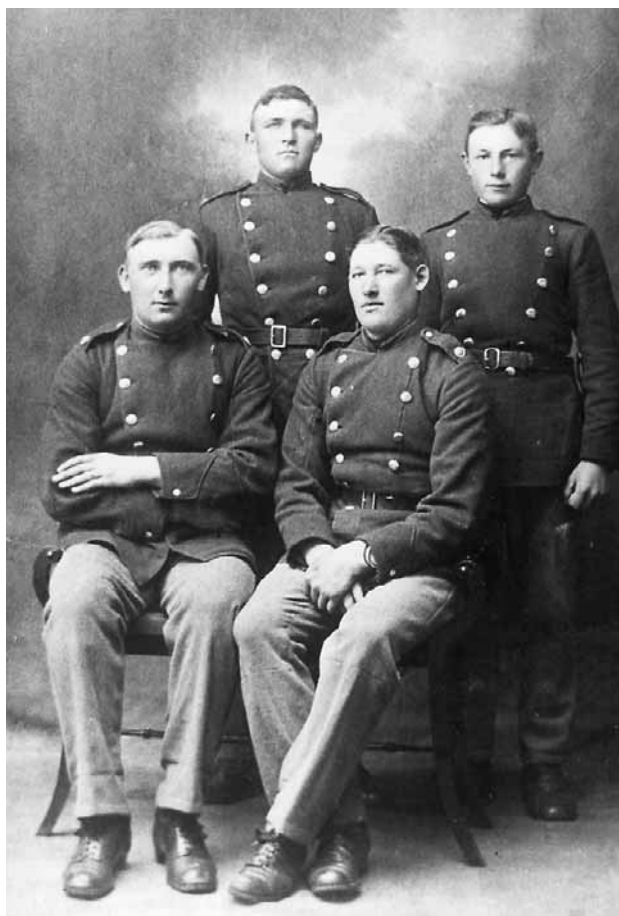
*kom så ind hos os i morn og få en rigtig menneske-bajer
hvis af sodavand De sprænges af det stærke syre-tryk
vil vi svale Dem med Carlsberg eller også Tuborg
bryg hobo - haha
og et rigtigt stort glas portvin kan vel næppe gi
fortræd
når selv Madsen svinger bægret, skal sgu Kruse
svinge med
meld Dem ud af afholdsfolket - og vi priser Deres
held
afholdssag er noget skidt - syns De vel.*

Da Viggo i 1925 havde fødselsdag, sendte Bette Levinsen ham følgende hilsen:
*Når en afholdsmand holder fødselsdag, kan man
ikke give ham sprit
thi ellers sku De i dag ha fået en flaske akvavit
men noet skal De fandeme ha på Deres fødselsdag
og derfor sender vi Dem her en halv snes pak-ker«flag» (cigaretter) foruden disse vi sender Dem
vor bedste gratulation og ønsker, De i det
nye år må haet så godt som noe'n
håndslag og hilsen tilligemed, skal skikkes med
dette bud.*

*Lyngby pr. Bedsted
den femte august, skrevet af Tilde og Knud.*

En sommeraften så min mor ham komme ud af huset iført hat og spadserestok. Dengang gik fårene løs rundt omkring, og uden for Levinsens hus stod der nogle får i spredt orden. Hvergang han kom forbi et får, løftede han hatten og svang den i en flot bue, hvorpå han bukkede dybt for fåret, dog ikke for dybt, for så var han ved at falde forover.

Jens Hummelse, vistnok Hummelshøj var en lun rad. Da han var i kongens tjeneste i København, sad han en lun sommeraften på en bænk i en park. Lige over for ham sad på en anden bænk et københavnsk kærestepar. Den københavnske ungersvend var meget ivrig og forelsket og trykkede og klemte pigen og sagde til hende, at han havde lyst til at klemme hende i to stykker, hvorefter Jens råbte over til ham: »Hvis du gør det, så smid lie den nejst stök öwer te mæ«.

*Fra venstre Viggo Kruse, født 5/8 1898 - død 17/7 1957.
Therkild Iversen, født 17/10 1898 - død 2/12 1970.
De to andre er ukendte.*

Ane og Niels Jacob Sørensen

En anden af de gamle beboere i Lyngby, som fik brug for en »hawkål«, var Niels Jacob Sørensen. Han var født den 31. aug. 1859 og døde den 14. dec 1934. Hans kone hed Ane, og hun var født den 22. sep. 1854 og døde den 28. juni 1927.

Da Niels Jacob fik brug for en havkarl til at klare fiskeriet for sig, satte han en annonce i en af de landsdækkende aviser, og der var da også en ung mand, Vilhelm Jørgensen, som reflekterede på annoncen, skønt han boede helt ovre på Møn. Efter lidt skriveri frem og tilbage, blev de enige om betingelserne, og en eftermiddag hen under aften ankom så den unge mand.

Da han så det øde sted uden træer og buske, kun med flyvesand og marehalm rundt om de forblæste huse og forholdene i det hele taget, ville han straks rejse tilbage samme dag, men

Niels Jacob fik ham dog overtalt til at blive til næste dag, hvor han så kunne rejse hjem til Møn, og således blev det. Der gik måske heller ikke flere tog den dag, og i det hele taget var en sådan rejse ret så besværlig, da hverken broen over Lillebælt, Oddesund eller for den sags skyld broen til Møn fra Sjælland var bygget, så der skulle skiftes tog ved færgestederne og flere andre steder.

Vilhelm blev derfor hos Niels Jacobs, natten over, men inden han nåede at komme afsted den næste formiddag, kom den unge datter i huset, Amalie, hjem, hun havde været på besøg hos noget familie i Agger, og da ungersvenden så hende, forandrede han pludselig mening, han kunne da godt blive og se tiden lidt an, og det gjorde han så i de næste 60-65 år, idet han nåede at fejre diamantbryllup med Amalie.

Hos Niels Jacobs holdt byens daværende ungdom meget til om aftenen. Disse dengang

*Vilhelm Jørgensen som hawkarl fotograferet i
Niels Jacobs stue.*

Niels Jacob med familie. Bagerst fra venstre Amalie, Dorteia, Søren, Josef A. Sørensen (Jas), Ane, Johanne, Karen, »Kejser« og Niels Jacob.

unge, som forlængst ligger i deres grave og som blev født for langt mere end hundrede år siden.

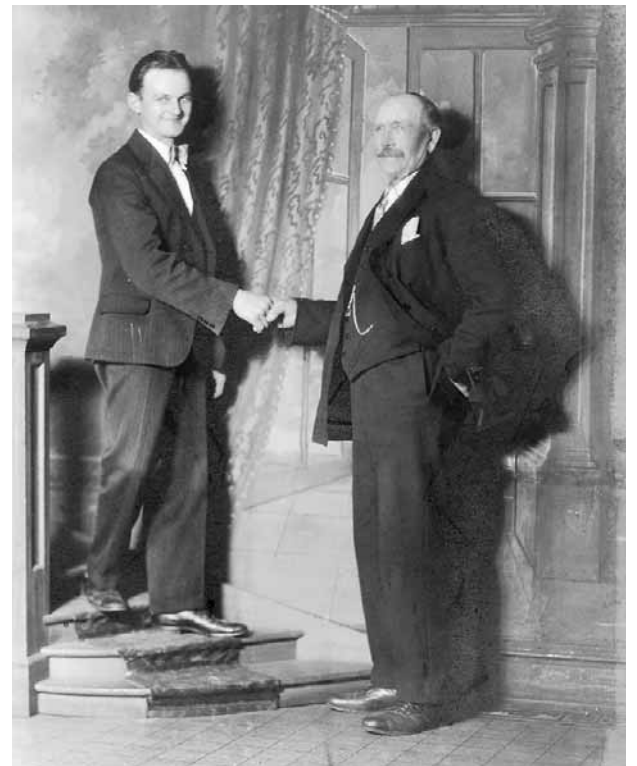
Det var mest i de mørke vinteraftener de kom for at snakke og spille kort, og Ane var altid god for en dram eller flere. Brændevin var dengang billigt, og i de fleste hjem blev det indkøbt i 5 potters lerdunke, som blev medbragt til købmanden. Det var ikke noget særsyn, at enkelte nød en pot brændevin om dagen, men den havde ikke samme styrke som i dag. Dengang blev styrken betegnet som grader, og der kunne fås brændevin helt ned til 8 grader. Købmanden havde brændevinstønden liggende på disken og tappede direkte af den, og vand var billigt og havde samme farve som brændevinen.

Engang havde Carl Josefsen og Niels Jacob været i gl. Bedsted på indkøb, og Niels Jacob bar sin brændevinsdunk på ryggen. De var naturligvis til fods og havde da også nydt lidt af varerne på turen hjem. Om Carl Josefsen ikke havde haft råd til at købe brændevin er uvist, men han var sur over et eller andet, og da Niels

Jacob kommer lidt foran ham, hæver Carl Josefsen sin spadsererstok og smadrer Niels Jacobs brændevinsdunk. Niels Jacob udbryder: »Åh din skår, det er do fanden gålemæ synd å«, hvorpå de begge smed sig ned på vejen og prøvede at søbe lidt af brændevinen op.

En aften kom min far og Lassen på besøg hos Niels Jacob, som sad for bordenden. Ane sad henne ved lampen og læste i en bog, og Lassen udbryder gemytligt: »Nå, sier do der å løser knaldromaner?«, hvorpå Ane sprang op og så på Lassen med et fortabelsens blik i øjnene og sagde: »Kalder do æ biwel for en knaldroman, ja så gud forlåd dæ Lassen, æ kan et«.

Min bedstefar og en af hans brødre brugte havet sammen med Niels Jacob, »men han var så sær dø i det«, som bedstefar udtrykte sig. Han fortalte, at hvis vejret var så slemt at de var i livsfare og ikke turde lande ved Lyngby, men lå og håbede på, at redningsdamperen fra Thyborøn skulle dukke op, så lagde Niels Jacob sig op i stævnen og gav sig til at snorksove. Så rolig tog min bedstefar og hans bror det ikke, nærmest tværtimod, men Niels Jacob mente, at

Niels Jacob i Amerika. Manden til venstre hedder Ejner Langballe.

Ane og Niels Jacob.

hvis han alligevel skulle »druen«, så var det da ligemeget om han sov eller var vågen, de kunne jo vække ham, hvis damperen kom..

Niels Jacob var strandfoged, og dengang var der til tider mængder af strandingsgods. Det kunne hænde, at der var så meget, at det slet ikke blev kørt hjem til Lyngby, men blev lagt i slugterne ned til havet og solgt der. Det kunne ikke gøres på en enkelt dag, da der kunne være ret langt mellem slugterne.

Ved sådanne lejligheder rejste kroejere, den gl. Jessen fra Morup Mølle beværtetelt, så auktionsgæsterne kunne vederkvæge sig. Ved en sådan lejlighed, hvor det var Niels Jacobs strandingsgods der blev solgt, og der var så meget, at det aldrig syntes at få en ende, rådede Niels Jacob, som naturligvis også havde besøgt teltet flere gange, herredsfuldsmægtigen: »Sælg pr. slugt«, så de kunne blive færdige.

To af Niels Jacobs sønner, Søren og Kejser, emigrerede som ganske unge til Amerika, og de kom aldrig til Danmark igen. Sønnen, Kejser, hed naturligvis ikke det, men jeg kender ham

ikke under andet navn, og han har da fået opkaldt en »vande« efter sig i Lyngby, da der stadigvæk findes en »Kejsers Vande«.

Som halvfjerdsårig besøgte Niels Jacob sønnerne i Amerika, hvad der var en stor glæde og begivenhed for ham.

Mine forældre Helga og Alfred Madsen Nielsen

Min Far blev født den 3/9 1896 og døde den 28/5 1970 og min mor blev født den 22/2 1896, og hun døde den 13/3 1964. De blev gift i 1923, og havde forinden bygget huset, som Ejner Nielsen siden købte. Først i trediveerne byggede de det store hus midt i byen, da det første de byggede, var for lille til at drive forretning fra. Min mor var den ældste af en børneflokk på 7, og da hendes far døde allerede i 1911, er det klart, at min bedstemor og mor fik meget at se til, med at opdrage den store børneflokk.

Det første min mor kan huske om sin far, var at hun som en lille 4 årig pige gik nord for

Min mors barndomshjem.

deres hus, da der pludselig blev smidt en sæk over hendes hovede af en der var kommet bagfra. Hun blev puttet helt ned i sækken og og manden tog hende på ryggen og løb med hende. Efter et stykke tid blev sækken åbnet, og da det var hendes fars smilende hovede, der viste sig over sækken åbning, er det meget forståeligt, at barnet blev »så glå, så glå«.

Nogle gange skulle hun smøre mellemadder med sirup på til sine små brødre, det var når de skulle på » æ Hywrum« . Det er en fiskeplads, som ligger langt ude til havs, så det var klart, at de måtte have proviant med. Maden blev pakket ned i en gammel barnevogn, og den yngste bror, Christian kom op i vognen, og så hjulede de afsted ud i klitterne på fiskeri.

En gang legede ungerne, at en af den skulle være kongen, og ham skulle de så allesammen adlyde. Det blev den yngste, Christian, som blev indehaver af den høje titel, og som kongen kunne han naturligvis ikke tale jydsk, men skulle tale »fornemt«. De havde lavet nogle hytter ude i klitten, og ventede på, at kongen skulle komme på besøg, men det trak lidt ud med kongens ankomst, og da et par stykker af dem blev nødt til at træde af på naturens vegne, måtte de jo have bukserne ned om hælene. Mens de var godt igang med besørgelsen ankom kongen, og han nikkede nådigt til dem og bemærkede venligt: »Nå børn, er dem ved at skæde«.

De havde en gammel kone boende i længere

tid, vistnok flere år. Jeg kan ikke huske hendes navn, men hun havde været skrædder, og det var jo nok praktisk, at have en sådan i huset. Engang var hun blevet foræret en kasse æbler, som hun gemte i den store bageoven, og da ungerne var lagt i seng, kredsede deres tanke meget om de dejlige æbler, som var en sjældning i Lyngby. Enden på det hele blev, at de hentede sig et hver, og da det var spist, havde det smagt så godt, at de måtte have et til. Derefter et til, men så skulle det også være »den elvte og sidste«, og sådan blev de ved. Hvergang de enedes om, at det næste æble skulle være det elvte og sidste, hentede de et nyt, og da kassen var næsten tom, kunne de lige så godt æde de sidste også.

Desværre druknede den yngste af børneflokkene den 23. februar 1927 under fiskeri ved Lyngby. Mor havde drømt om det samme nat det skete, og sagde til min far, at hun var bange for, at Christian var druknet, da hun havde

Min mor som attenårig.

drømt det så livagtigt. Far slog det naturligvis hen, men det kom jo til at passe.

Broderen Therkild kom i tjeneste hos gl. Chr. Sørensen og dennes søster Andrea. De var ikke gode ved ham, og kunne ikke få arbejde nok ud af drengen, men da det havde stået på et stykke tid, blev det Andreas søn, Niels Sørensen for meget, og han skældte ud på de gamle og sagde: »I var tilfreds, om I ku tå æ lyw å æ dreng mæ arbe, men no ska det vær slut« og således blev det. De andre drenge kom også ud at tjene, undtagen Søren, han ville ikke trælde for bønder, og han havde aversion mod bønder lige til sine dages ende.

Om min fars barndom ved jeg faktisk slet ingenting. Hans mor døde, da han var seks år og min bedstefar blev gift igen. Hun var vist ikke god ved min far, for han hadede hende alle sine dage. Hans søster, Martha, derimod, omtalte altid stedmoderen pænt, og syntes hun var god mod dem, så jeg ved ikke hvad man skal tro. De kan jo have ret begge to.

Min far tog sætteskippereksamen fra Snoghøj fiskerihøjskole inden han blev gift, men da

Min mor med feriedrengen Ole Bruun-Rasmussen.

Min morbror Christian som druknede 23/2 1927.

hans helbred ikke var så godt, måtte han opgive fiskeriet, og startede så på en købmandsforretning i Lyngby. Da han var i Redningsvæsenet en tid, og også var fiskeeksportør, var der nok at se til, og mor måtte derfor tage det største slæb i butikken de første år. Hun havde dog en ung pige i huset det meste af tiden.

Far var således en meget flittig, men også en meget myndig mand. Han var en af de få, der kunne og turde sætte min bedstefar på plads, når denne blev alt for urimelig, det kunne nemlig godt ske. Det samme kunne også ske med min far, og så var min morbror, Søren, god til at sige ham et par sandheder, men alligevel kom de godt ud af det livet igennem.

Selv om far på mange måder kunne være streng, var han en både god og kærlig far. Det var yderst sjældent han lagde hånd på os. Jeg har aldrig set, at han har revset mine søskende, og de gange jeg selv har fået klø, var det også yderst tiltrængt. Jeg kunne ikke lade være med at lave »skidestreger«, selv om jeg kendte straffen. Far sagde tit, at jeg havde faet dobbelt så mange klø, som mine 3 søskende tilsammen,

Far og mor i butikken.

og det skal nok stemme. Det var kun hvis jeg havde lavet skarnsstreger bevidst, at jeg blev revset. Hvis jeg uagtsom var kommet til at lave ulykker, skete der ingenting ved det, uanset hvor slemt det var.

I sine unge dage veg min far nu ikke, selv tilbage for at lave lidt løjer.

Når signalmanden, Peter Svendsen, sad inde i signalhuset og fyrede i kakkelovnen så røgen kvolmede op af skorstenen, listede far sig nogle gange op på taget, og stoppede skorstenen til med en sæk, og hvad der derefter skete, kan vel alle regne ud. En anden gang da Peter fyrede, så kakkelovnen var rødglødende, listede far sig op på taget, og hældte en spand »kissing« ned i skorstenen, kissing det er torskelever og indvolde. Efter et stykke tids forløb, blev døren revet op, og Peter løb ud og brækkede sig. Far kunne også godt finde på at tjære dørhåndtaget til signalhuset, og en varm sommerdag så han sit snit til at liste en makrel ned i en af fiskernes stortrøjer, og det blev ikke opdaget, før maddikerne efter nogle dages forløb begyndte at drysse ud.

Min mor var altid mild og venlig, og jeg tror ikke hun nogensinde har haft een eneste uven, jeg kan ikke forestille mig, hvordan det skulle kunne lade sig gøre. Jeg mindes kun een gang jeg fik en lussing af hende, og da var jeg endda en 15 - 16 år, og vi var begge ved at kvæles i grin. Grunden til lussingen kræver en lille forklaring. Når vi børn havde et lille sår på læben om vinteren, eller fik »hak« i hænderne eller anden dårligdom, skulle det altid smøres i svinefedt, det er jo også godt for sprukne læber. Så når der var sådan noget i vejen, var mors råd altid »smør den i swinfjedt«. Efterhånden som vi børn blev større, sagde vi tit drillende til mor når der var sket noget, det kunne være en forstuvet fod eller en tallerken der var revnet, »smør det i swinfjedt«.

Nu til historien. Min yngste søster Esther, var blevet gift med Poul Hammerich. I løbet af kort tid havde de fået to børn, Lea og Mette. Min søster var hjemme for at præsentere den sidst ankomne for mine forældre. En aften sad min mor og søster og jeg inde ved spisestuebordet. Jeg sad og tegnede lidt, og mor og Est-

1932: Fra venste far med Christian, mor med Esther, Dagny samt Knud Bruun-Rasmussen og hunden »Knold«.

her sad og snakkede fortroligt mor til datter snak. Mor sagde til Esther, at hun syntes, de skulle vente lidt inden de fik flere børn, og Esther svarede, at det var jo ikke så nemt, og her var det så, at lille jeg opløftede min umyndige røst og sagde. »Jo, smør den i swinfjedt«. - Og så var det mor ramlede mig en lussing ud. (De fik ikke flere børn).

Mor var nøjsomt opdraget, der var jo i hendes barndomshjem mange munde at mætte, så der gik ikke meget til spilde hos mor. Men hun var kun »nyw« over for sig selv, andre kunne hun godt unde noget. Far var kun nøjsom med småtterier såsom slik og lignende til os børn, da var det altid mor vi skulle gå til. Var det derimod større ønsker vi havde, f.eks. luftgevær, ski, skøjter, en båd eller andet, så var det omsonst at spørge mor. Hvis man så kunne træffe far i det rigtige humør, gav det tit bonus. Så udbrod mor altid »ja do spær po æ 5 øer, å læ æ dåler spring«. Og det var altsammen så sandt så sandt.

Det kan ikke nægtes, at min far til tider var ret så lunefuld. Det kunne han også være over for kunderne. Om formiddagen kunne han være »så swår, sa swår for så hen imod aften at ligne en tordensky, og nogle gange ævlede han sig ind på kunderne. Så var det mor der måtte glatte ud, men kunderne kendte jo min far, og vidste, at det ikke betød noget. Min far var en meget hjælpsom mand, og hvis nogen skulle

have hjælp til regnskab eller selvangivelse og lignende, gik de aldrig forgæves til ham.

Som nævnt, var far en meget myndig mand. Jeg husker en episode, som jeg har moret mig over mange gange siden. Det var en sommer, hvor der i et af husene boede en feriegæst, som var fuldmægtig i et stort firma. Denne mand var en megen hoven og ret vanskelig kunde. Han brokkede sig altid over et eller andet, og havde han bestilt nogle varer, hævdede han ved modtagelsen, at det var noget andet han havde bestilt. Dengang afvejede vi selv varerne, og denne kunde eftervejede alting, for at se om vi ville snyde ham. Det var altid mig, der eksperederede ham, og til sidst sagde jeg til far, at det ville jeg ikke mere. Far lovede så at gøre det

Ungdomsbillede af min far med søsteren Martha. Hun blev senere gift med Martin Ruby fra Agger.
Martin: Født 16/1 1895 - død 2/3 1958.
Martha: Født 13/4 1894 - død 8/5 1990.

selv, næste gang kunden kom. Det skete en varm sommerdag, hvor butiksdøren stod åben på grund af varmen, og lyset strålede ind. Jeg håbede, at kunden ville være lige så vanskelig, som han plejede at være, og det var han. Far hørte lidt på ham, og så gik han om på den anden side af disken, prikkede manden lidt på skulderen med en finger, og sagde, idet han pegede hen mod den åbne dør » Ka do se det hul derhenne, som du kom ind å for lidt siden, det ka do komme ud å ijen ret hurtig, hvis do e ka opføre dæ ordentlig, og ka do et komme ud uden hjælp, så ska æ nok ta ved dæ, altså« Kunden blev hel paf, og sagde, at det da ikke havde været hans mening at være uforkammet og undskyldte meget, og enden på det hele blev, at far inviterede ham ind på en øl i kontoret, og de blev de bedste venner derefter, og var på julekort sammen igennem mange år.

Det var begrænset hvor meget der var at lave i begyndelsen i den gl. butik. Det første år solgte de for 1893 kr. ialt, men efterhånden steg salget støt, og da der kom flere børn til efterhånden, fik mor en ung pige til hjælp i huset. Hende havde en ung fisker fra Lyngby et godt øje til. Hun havde sit værelse ovenpå.

En aften meget sent var mor gået til ro. Hun var alene hjemme, da far var på strandvagt. Det var meget mørkt og stormende, og mor syntes at kunne høre en eller anden gå i gruset uden for huset. Døren fra soveværelset ud til køkkenet stod åben, så mor kunne se døren ud til bryggerset. Hun mente at kunne høre , at der kom en ind i bryggerset, men da der ingen kom ind, så slog hun sig til tåls med, at det var stormen, der havde forårsaget lydene. Da hun lidt efter kom til at se hen på døren ud til bryggerset »reest det æ hoer po mi ho« (rejste det hårene på mit hoved) fortalte mor senere, for håndtaget bevægede sig langsomt og lydløst nedad, og da det var i bund begyndte døren at åbne sig meget langsomt. Endelig stak den unge omtalte fisker forsigtigt hovedet ind og så sig spejdende omkring. Han kunne ikke se mor, da der ikke var tændt lys i soveværelset, og der kun brændte et lille lys i køkkenet. Da der således tilsyneladende var fri bane, smuttede han på strømpesokker op ad loftstrappen.

Min mor i hønsegården.

Træskoene havde han under armen, de kunne jo ellers røbe ham, når far kom hjem fra vagt senere. Da han kom hjem, fortalte mor ham, at den unge fisker var oppe hos pigen, og far gik hen og satte krog på døren op til loftet, så bejleren ikke kunne komme derfra igen, uden at give sig til kende. Far var meget spændt på, hvornår han ville ud, men der skete intet. Døren var stadigvæk kroget, da far stod op næste morgen, og han fjernede så krogen, så pigen kunne komme ud, når hun stod op. Hun kom kort tid efter, og lod sig ikke mærke med noget, men far var jo sikker på, at kalorius stadigvæk var deroppe, og kun lurede på en chance til at slippe uset væk, så far gjorde sig ærinde ovenpå, for at se hvor han havde gemt sig, men han var der ikke. Lang tid senere spurgte min far den unge fisker, hvordan han var kommet derfra, og denne svarede med et svedent grin, at pigen havde hejst ham »wæsten u a æ windu i hinner lagner, som var bojen sammen«.

Senere fik min far nu ram på ungersvenden på en anden måde. Døren til loftstrappen lukkede udad, og en aften far regnede med, at den ihærdige bejler kom, fik han anbragt vandspanden skråt op mod døren indefra, og da den unge fisker forsigtigt åbnede døren hen på natten, fossede vandet ud over hele køkkengulvet, og spanden skramlede ned med megen larm. Nu var han jo opdaget, og så kunne han jo lige så godt gå ovenpå alligevel, og efter den aften, kom han frit og besøgte pigen.

(fortsættes)